

Aktiegroep het Oude Westen Broedplaats voor bewonersinitiatief

Jaarverslag 2018



De Aktiegroep het Oude Westen als spin in het web voor de vele bewonersinitiatieven in de wijk



Gegevens Aktiegroep het Oude Westen

Aktiegroep het Oude Westen

Gaffelstraat 1-3, 3014 RA, Rotterdam

Contactpersoon: Petra van den Berg en Els Desmet

Telefoon: 010- 436 17 00, 06/17367467 (Petra van den Berg), 06 130 93490 (Els Desmet)

Website: www.aktiegroepoudewesten.nl

Email: info@aktiegroepoudewesten.nl

KvK: 4 1131425

Bank: NL31INGB0001254448

28 maart 2019

Verantwoording beeld & tekst

Foto voorkant: Jan de Groen

Foto's Wijkpark en Wijkplein groepsportret: Joop Reijngoud

Andere foto's: verschillende bewoners van het Oude Westen

Tekst: Els Desmet

Met dank voor feedback van Paul Claessens, Piet Huiskens, Petra van den Berg

Inhoudsopgave

1. Inleiding, een nieuwe fase	pagina 4
2. Toelichting programma en activiteiten in 2018	pagina 5
2.1. <u>Het Wijkplein</u> In zelfbeheer Communicatie & Verbinden	pagina 5
2.2. <u>Activiteiten in, voor & met de wijk</u> Wonen Openbare ruimte & vergroening - Wijkpark - Klimaatadaptatie - Veiligheid Investeren in duurzaamheid: energie Vooruitkomen	pagina 10
3. Terugblik op het eerste veranderjaar	pagina 21
4. Organisatie, samenwerkingsverbanden en financiën	pagina 24

1. Inleiding, een nieuwe fase

De Aktiegroep het Oude Westen heeft bijna 50 jaar ervaring met het stimuleren van initiatieven van bewoners om hun wijk beter te maken. De Aktiegroep is daarmee een **sociaal monument van bewonersinitiatief** met een roemrucht verleden waarbij het voeren van felle acties voor betaalbare huurwoningen voor de lage inkomensgroepen niet werden geschuwd. Sindsdien zet de Aktiegroep zich op **allerlei manieren in voor verbetering van de wijk** . De Aktiegroep heeft een **groot netwerk in de haarvaten van de wijk** en geniet bij veel bewoners vertrouwen. Zij fungeert als **poort naar de wijk** voor bewoners en instanties. De Aktiegroep heeft **een laagdrempelige plek midden in de wijk** , waar bewoners makkelijk binnen kunnen lopen met een zorg, vraag, idee of kopje koffie en een praatje. Veertig vrijwilligers zorgen voor de openstelling van deze plek.

De Aktiegroep is van, voor en door bewoners. **Jaarlijks zijn ruim 250 bewoners in werkgroepen actief** . Het geheim van de Aktiegroep is dat ze steeds actuele thema's oppakt die onder bewoners leven, daarbij nieuwe bewoners aantrekt en de juiste partners zoekt om samen resultaten te boeken. Kenmerkend voor de Aktiegroep is dat altijd **bijzondere aandacht naar kwetsbare groepen uitgaat** .

In 2017 heeft de gemeente Rotterdam besloten om de structurele subsidies voor bewonersorganisatie zoals de Aktiegroep stop te zetten. Na onderhandeling zijn in 2017 drie belangrijke punten met de Gemeente Rotterdam overeengekomen: 1) De gemeente wil via andere financieringsbronnen zoals bewonersinitiatieven activiteiten mogelijk blijven maken. 2) De gemeente heeft een eenmalige 'bruidschat' gegeven ter hoogte van een jaar subsidie met de mogelijkheid om deze te verspreiden over twee jaar, te weten 2018 en 2019. 3) De gemeente heeft een ambtenaar beschikbaar gesteld die meedenkt over de toekomst van de Aktiegroep het Oude Westen.

Het jaar 2018 was daarmee de start van een nieuwe fase voor de Aktiegroep. Het was het eerste jaar waarin de Aktiegroep met gedeeltelijke financiële steun van de gemeente, nieuwe partnerschappen en financieringsbronnen moest gaan aanboren. Enerzijds om de activiteiten en betekenis van de Aktiegroep te kunnen continueren en anderzijds om ook te kunnen gaan innoveren. Een uitdaging waar de organisatie vol is ingestapt. Tijdens dit eerste jaar heeft de Aktiegroep nieuwe bewegingen in gang gebracht en veel geleerd over andere manieren om de 'eigen broek op te houden'. Tegelijkertijd bleef 'de winkel' gewoon open: bewonerswerkgroepen continueerden allerlei activiteiten en er werden ook nieuwe activiteiten ontplooid om het leefklimaat in de wijk te verbeteren.

2. Toelichting programma en activiteiten in 2018

2.1 Het Wijkplein

Het Wijkplein is het hart van de organisatie. Het is de plek waar bewoners makkelijk binnenlopen met een zorg, verhaal, vraag of een idee en verder geholpen worden. Er is aandacht voor mensen en hun verhaal. Er wordt geluisterd en mensen worden aan elkaar verbonden. Het is de humuslaag waarop nieuwe initiatieven en activiteiten van onderop kunnen ontstaan.

Het Wijkplein is kortom dé plek in het Oude Westen waar bewoners(groepen) verder komen en initiatieven ondernemen. Zo kunnen bewoners(groepen) op het Wijkplein gebruik maken van computers en ruimten om bijeenkomsten te organiseren. Ook staan buurtgenoten elkaar op het Wijkplein te woord met raad en daad, kunnen bewonersgroepen administratieve ondersteuning krijgen bij hun projecten en zijn er vakkrachten aanwezig die ondersteuning kunnen bieden.

Het Wijkplein is gevestigd op de begane grond van het pand aan de Gaffelstraat 1-3. Standaard was het plein overdag open van maandag t/m vrijdag (met een sluiting in de zomer- en kerstvakantie). In het derde kwartaal van 2018 is gestart met het duurzaamheidsspreekuur op de donderdag avond. Dit is een spreekuur waar bewoners tips kunnen krijgen over het verduurzamen van hun woning tot het kopen van een aandeel van een zonnepaneel van een collectief zonnepanelen-dak.

Ook was het Wijkplein open als er in het weekend of in de avond wijkbijeenkomsten plaatsvonden en bewonerswerkgroepen samenkwamen.

In zelfbeheer

Een groep van veertig vrijwilligers heeft het Wijkplein open gehouden in 2018. Zij haalden boodschappen, hielden de planning bij, onderhielden de digitale omgeving, zorgden dat bewoners zich welkom voelden, hebben koffie gezet en waren aanwezig om buurtgenoten met allerlei vragen te woord te staan en verder te helpen met allerlei daden.

Het team van vrijwilligers dat het Wijkplein runt, is divers samengesteld. Het gaat om mensen met verschillende (culturele) achtergronden en van verschillende leeftijden. Het gaat om mensen die (tijdelijk) werkloos of arbeidsongeschikt zijn. Maar ook gepensioneerden, werkenden en jongeren die stages en werkervaring zoeken, maken deel uit van het team. **Rode draad is dat de vrijwilligers met hun werkzaamheden ervaren dat zij van betekenis zijn.**

Een professionele vakkracht bracht de vrijwilligers met enige regelmaat samen en organiseerde inhoudelijke uitwisselingen. Ook begeleidde de vakkracht de vrijwilligers individueel, gericht op het prikkelen van talenten en hun ontwikkeling. Daarnaast nam de vakkracht eindverantwoordelijkheid en bood steun bij het goed houden van de onderlinge sfeer en het maken van onderlinge afspraken.

In 2018 kwamen overdag gemiddeld 25 bewoners naar het Wijkplein, in totaal waren dat 5.625 mensen. Veertig procent van alle bewoners kwam binnen met een vraag, zorg, idee of formulier en is daarmee verder geholpen door vrijwilligers of een vakkracht (in totaal waren dat zo'n 2.250 bewoners). Deze tellingen zijn exclusief de bezoekers aan de avond- en weekendbijeenkomsten en exclusief de jongeren van de Huiswerkklas.



In groepjes dachten vrijwilligers na over een nieuwe indeling van het Wijkplein



Mede dankzij deze mensen functioneerde het Wijkplein in 2018 en kon het een gastvrije plek zijn voor bewoners om samen te komen, hun wijk te verbeteren en buurtgenoten verder te helpen:

Anne Raangs, Annelies de Weerd, Anuscka Lamkarat-Ali, Auktje, Ayten Tekten, Aziza Daal, Birsen Tekten, Daniela Leito, Julio Enrique, Petra van den Berg, Ferry in 't Veld, Hans Hazenak, Piet Huiskens, Joke van der Pluijm, Lucia Charms, Luit van der Burg, Mala Ganesh, Mana Daniel, Marcelina Diaz, Mehmet Ertekin, Mervin van der Pluijm, Mohamed Tigadouini, Monique Groenedijk, Mummine Aksoy, Nermin Ozturk, Nina Elling Nanuru, Paul Claessens, Piet Barends, Rinus Nijhuis, Rob Meulen, Robeena Kausar, Sabitrie Chedi, Sandra Sidhoe, Gina Thijsse, Natalie Dupon, Sarodjini Basdeo, Sharon Wijsman, Sila Swewmangal, Turkan Kalan, Wilma Kruger, Wim Landvreugd

Communicatie & verbinden

De Aktiegroep het Oude Westen heeft een groot netwerk tot in de haarvaten van de wijk. Dit heeft de Aktiegroep mede opgebouwd dankzij de laagdrempelige plek en de kunst van het luisteren en aansluiten. Communiceren en uitwisselingen organiseren met bewoners en (wijk) partners is natuurlijk belangrijk om het netwerk te beheren, uit te breiden en aan elkaar te verbinden. De Aktiegroep fungeert als spin in het web. In een kader op pagina 9 vindt u een overzicht van de communicatie- en verbindingsactiviteiten die in 2018 plaatsvonden.



Het Wijkplein

Overzicht communicatie- en verbindingsactiviteiten 2018

Welkomstproject. Nieuwe bewoners krijgen, als zij dat willen, een bezoek van vrijwilligers. In 2018 bestond de werkgroep uit zes vrijwilligers. Nieuwe bewoners werden bezocht en kregen een informatiemap over de wijk en bloemetje. Ieder jaar komen nieuwe bewoners via het Welkomstproject met de Aktiegroep en medebuurtgenoten in contact en worden zij zo actief in de wijk.

Rondwandeling met statushouders. Dit jaar hebben de vrijwilligers van het Welkomstproject voor het eerst in samenwerking met Vluchtelingenwerk Zuidwest Nederland een rondwandeling georganiseerd voor statushouders die pas in de wijk zijn komen wonen. Dit was een geslaagde activiteit die de betrokkenen graag voort zetten.

Actualiteitenoverleg. De Aktiegroep organiseerde maandelijks op een vrijdagmiddag het actualiteitenoverleg. Het actualiteitenoverleg is hét forum waar alle relevantie informatie over ontwikkelingen in de wijk worden uitgewisseld. Het is een open overleg voor bewoners, professionals en ondernemers.

Thuis bij de Aktiegroep is een vernieuwde formule van de Aktiegroep-café wijkbijeenkomsten die veertien jaar vier keer per jaar plaatsvonden. Tijdens het Aktiegroep-café passeerde alles wat de wijk aanging de revue. Het was een plek waar nieuwe mensen en organisaties in de wijk zich kenbaar konden maken en de wijk zich naar de wereld daarbuiten presenteerde. Door het overlijden van een vrijwilliger die een prominente rol speelde bij de presentatie van de bijeenkomsten, is besloten om ermee te stoppen. Thuis bij de Aktiegroep is een vervolg erop. De vorm is veranderd, de intenties blijven hetzelfde. Tijdens het laatste kwartaal van 2018 vond de eerste pilot van Thuis bij de Aktiegroep plaats.

Spelbegeleider WOW. Al jaren kunnen bewoners van het Oude Westen het 'WOW-Spel' spelen. Alle wijkbewoners krijgen een cheque van 10 WOW'tjes in de bus ter waarde van 10 euro. Deze kunnen zij verzilveren voor een plan dat de leefbaarheid en de sociale cohesie in de wijk verbetert. Bewoners kunnen mede bewoners vragen om in hun plan te investeren. In 2018 heeft de Aktiegroep de organisatie van dit spel overgenomen. Partners zijn de gebiedscommissie Centrum van de gemeente Rotterdam en Woonstad Rotterdam.

Buurtkrant Oude Westen was in 2018 met haar 49ste jaargang bezig en is daarmee een uniek fenomeen. De redactie van zes bewoners opereerde zelfstandig. Zij werkte in 2018 met los-vaste schrijvers, fotografen en beeldend kunstenaars. De krant berichtte over evenementen en ontwikkelingen in de wijk, liet duidelijk de diversiteit van bewoners zien, opinieerde en agendeerde. De Buurtkrant verscheen 10 keer in 2018 in een oplage van 4500 stuks. De krant werd huis-aan-huis door vrijwilligers verspreid en was te vinden op 12 stapelplekken in de wijk. Op de website van de Aktiegroep zijn alle edities van de kranten die zijn uitgekomen in 2018 terug te lezen. Wijkinstellingen op het terrein van zorg en welzijn investeerden in 2018 in de Buurtkrant in ruil voor ruimte in de Buurtkrant om activiteiten aan te kunnen kondigen.

Via de eigen website www.aktiegroephetoudewesten.nl en de eigen Facebook pagina informeerde de Aktiegroep in 2018 over onder andere evenementen in de wijk, bewonersinitiatieven en de sociale kaart van de wijk. De redactie bestond in 2018 uit vier vrijwilligers. De redactie kwam elf keer samen.

De Hiero is de interne nieuwsbrief voor vrijwilligers van de Aktiegroep en verscheen tien keer in 2018 (oplage 450). Een vrijwilliger droeg zorg voor realisatie van de Hiero. Tien vrijwilligers bezorgden de Hiero in de wijk en verzorgden een digitale verspreiding per mail.

Samenwerkingen met collega-media in het Oude Westen zoals de facebookpagina WOW, Oude Westen TV, de website en de facebookpagina van Leeszaal West zijn in 2018 verder uitgebouwd.

2.2. Activiteiten in, voor & met de wijk

Het Wijkplein biedt ruimte en mogelijkheden voor bewoners om samen te komen om activiteiten te organiseren om de veerkracht van hun leefomgeving en buurtgenoten te versterken.

In 2018 hebben vele actieve bewoners -ruim 250- zich op allerlei manieren vanuit het Wijkplein ingezet. Hier een overzicht van de activiteiten, onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- wonen;
- openbare ruimte & vergroening;
- investeren in duurzaamheid: energie;
- vooruitkomen.



Het wijkpark

Wonen

De Aktiegroep zet in op de ontwikkeling van een gevarieerd woningaanbod met behoud van voldoende sociale huurwoningen en het creëren van kansen voor bewoners om door te schuiven naar een geschiktere woning. De Aktiegroep werkt daarbij nauw samen met instellingen zoals de ouderenorganisaties, de Maaskoepel, het Wijkpastoraat, Welzijnsorganisatie Wmo radar, de woningbouwcorporatie Woonstad Rotterdam en de gemeente Rotterdam. Concreet waren in 2018 de volgende werkgroepen actief:

Wij laten ons niet kisten. De bewonerswerkgroep ‘Wij laten ons niet kisten’ telde zeven oudere bewoners. Zij hebben zich ingezet voor goede ouderenhuisvesting in de wijk. Zij organiseerden twee openbare informatiebijeenkomsten in samenwerking met Woonstad Rotterdam, het Wijkpastoraat en Wmo radar. De werkgroep ging strategische allianties aan met diverse stedelijke partners en maakte ook eigen voorstellen om goed oud te kunnen worden in de wijk.

Hulp bij Woonnet Rijnmond. Op het Wijkplein konden bewoners iedere ochtend hulp krijgen van een mede bewoner bij het zoeken naar een nieuwe woning en het inschrijven bij Woonnet Rijnmond. Sommige bewoners konden na enige uitleg zelf verder hun weg vinden in het systeem. Andere bewoners hadden langer hulp nodig. Fouten in het systeem werden doorgegeven aan de systeembeheerder. Opvallende zaken over het woningaanbod werden besproken met Woonstad Rotterdam.

De bewonerswerkgroep Goud Dwars. Voorjaar 2018 is de werkgroep Goud Dwars opgericht door 18 bewoners die wonen aan de Gouvernestraat en Gouvernedwarsstraat. De toekomst van hun woningen was onduidelijk en de bewonerswerkgroep zette zich in voor meer duidelijkheid. De werkgroep ging in gesprek met de woningcorporatie en de gemeente over hun woontoeekomst en de leefbaarheid. De Aktiegroep het Oude Westen kreeg van Woonstad Rotterdam de opdracht om de werkgroep te begeleiden en werd daarin bijgestaan door Els Desmet die vanuit haar werkpraktijk ervaring heeft met dit soort trajecten.

Openbare ruimte & vergroening

Veel bewoners van het Oude Westen zijn betrokken bij activiteiten om het milieu te verbeteren. Dit is een belangrijke opgave voor de wijk, de stad en het land. De Aktiegroep heeft daar op allerlei manieren aan gewerkt in 2018. Aandacht voor het Wijkpark, vergroening van straten en daken en klimaatadaptatie van de wijk waren belangrijk.

Wijkpark

In 2018 hebben zes bewonerswerkgroepen allerlei activiteiten georganiseerd in het Wijkpark het Oude Westen. Vrijwilliger en bewoner Wilma Kruger is de kartrekker van al deze activiteiten en met een tomeloze inzet gaat zij ervoor. Alle activiteiten dragen bij aan een goed en plezierig gebruik en beheer van het Wijkpark, het stimuleren van samen buiten bewegen en het ontwikkelen van onderlinge contacten. Ook werd het bewustzijn over het belang van een groen woonmilieu vergroot. Dankzij de inzet van tien vrijwilligers zijn ruim 250 kinderen uit het Oude Westen in contact gekomen met verschillende aspecten van de natuur. In een kader op pagina 16 kunt u meer lezen over de activiteiten in het Wijkpark.

Klimaatadaptatie

Het Oude Westen is mede dankzij de Aktiegroep een voorbeeldwijk als het gaat om het realiseren van projecten gericht op klimaatadaptatie. De Aktiegroep het Oude Westen werkt stap voor stap aan het vergroenen van de straten en daken in een team met de experts Wolbert van Dijk (landschapsarchitect) en Anne Witteveen (landschapsontwerp en stedenbouw). Onder de paraplu 'Wij(k) vergroenen' werken ze als een hecht team. Samen met betrokken bewoners hebben zij een groenvisie voor de wijk ontwikkeld. Uit deze groenvisie komen stapsgewijs uitvoeringsprojecten voort. Deze activiteiten en uitvoeringsprojecten worden mede financieel ondersteund door WaterSensitive Rotterdam.

Geveltuinen XXL en Klimaatstraten. Bewoners zijn in 2018 door de Aktiegroep gestimuleerd om hun directe omgeving te vergroenen en te onderhouden. In 2018 zijn de voorbereidingen voor de vergroening van de Museumstraat in gang gezet. Ook zijn in 2018 in de Akeleistraat de grondwerkzaamheden voor Geveltuinen XXL uitgevoerd. Alle bewoners (11 huishoudens) van de straat waren betrokken bij het nemen van het initiatief, het maken van het ontwerp en de realisatie ervan. Geveltuinen XXL zijn diepe voortuinen in de openbare ruimten van 3 tot 4 meter. Tussen de gebakken klinkers zitten speciale voegen die het regenwater doorlaten en daaronder kratten die het water opvangen.

Er is in 2018 door landschapsarchitect Wolbert van Dijk en de Aktiegroep een **Buurttuintour** georganiseerd waar betrokken bewoners en professionals van verschillende partijen elkaar leerden kennen, informatie uitwisselden over de gerealiseerde groenprojecten en plannen maakten voor nieuwe groenprojecten.

In 2018 is een kernteam van vertegenwoordigers van de Aktiegroep en de experts Wolbert van Dijk en Anne Witteveen een **onderzoek** gestart om te bekijken of en hoe er een **groenonderhoudsploeg** door bewoners opgezet kan worden.



Samenwerken aan geveltuinen XXL

Buurttuintour Oude Westen Rotterdam

Moelijkheden:

- Bij enkele tuinen doet Woonstad het groot onderhoud (snoeien, de heggen en grasmaaien) bij andere tuinen doet Woonstad dat niet (rechtsongelijkheid);
- Te kort aan kennis (bv. over snoeien);
- Te weinig hulp, voornamelijk voor groot onderhoud/ klussen;
- Moeilijk om opvolgers te vinden, weinig animo;
- Fietsen in de heggen.

Feiten:

- De meeste tuinen zijn eigendom van Woonstad de overige zijn in eigendom van de gemeente Rotterdam;
- Enkele tuinen hebben een onderhoudscontract met de eigenaar;
- Enkele tuinen hebben openingstijden de andere zijn toegankelijk als er iemand aanwezig is;
- Voor enkele tuinen is een stichting in het leven geroepen;
- Bijna alle tuinen hebben gebruik gemaakt van subsidies van bijvoorbeeld de gemeente en/of het hoogheemraadschap;
- Enkele tuinen hebben een (slimme) regenton.

Kansen:

- Gezamenlijk met verschillende tuinen inkopen doen (zoals aarde);
- Een poel aan mensen vinden die flexibel ingezet kunnen worden met groot onderhoud of klussen;
- Een platform waarmee kennis uitgewisseld kan worden.

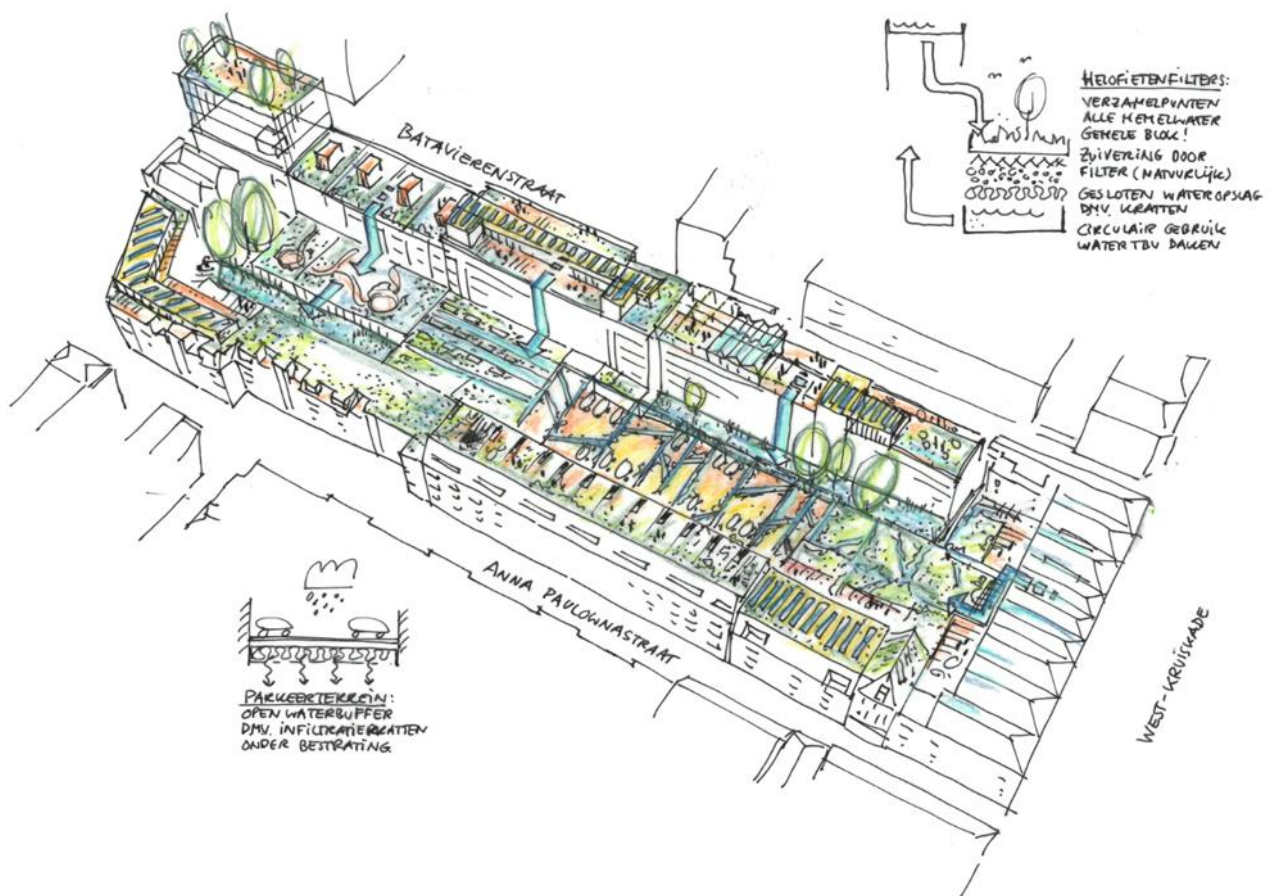
1. Avonturentuin ochteveltstraat
2. Sachotuin ochteveltstraat
3. Breiterstraat
4. Hobokenstraat
5. Geveltuin XXL Goevernestraat
6. Wijk tuin
7. Binnentuin Gouvernehof
8. Klimaatstraat Doorbraak
9. Geveltuin Schietbaanstraat
10. Tuin de Bajonet

Goede ingrediënten:

- Een vaste groep mensen nodig die de werkzaamheden coördineert;
- Liefde voor tuinieren!
- Een stichting; om alle gebruikers een even grote stem te geven en structuur aan te brengen. Bijkomend voordeel je bent een serieuze partij voor bv. de gemeente;
- Gebruik van vaste planten;
- Werkgroepen op basis van interesses.

Een samenvattend verslag van de Buurttuintour Oude Westen Rotterdam

Eén Blok Groen. In 2018 ontstond het initiatief Eén Blok groen vanuit de Aktiegroep. Al jaren klagen bewoners over een groot zwart dak van een bedrijfspand: als de zon erop staat geeft het veel warmte en stank af. Ondersteund door een vakkracht van de Aktiegroep heeft een team bestaand uit bewoners, Jasper van Lammeren (architect met ervaring met het ontwerpen en realiseren van groene daken) en landschapontwerper Anne Witteveen met elkaar gedroomd over de transitie van de daken en het bijbehorende binnenterrein. Er is een visie ontwikkeld voor de vergroening van het binnenterrein en het dak. Als de droom werkelijkheid wordt hoeft zo'n 8000.000 liter regenwater niet meer door het riool te worden afgevoerd. Stap voor stap wordt nu gewerkt aan de realisatie van deze droom. WaterSensitive Rotterdam heeft voor 2019 opdracht gegeven voor verder onderzoek. Andere samenwerkingspartners zijn Woonstad Rotterdam, de Turkse Stichting Akyazili, Stichting Verre Bergen Rotterdam en de Gemeente Rotterdam.



Ambities verbeeld voor Eén blok groen

Veiligheid

Drugs in Kleur. Drie bewonersgroepen liepen om de beurt elke week door de wijk en inventariseerden hoe het was gesteld met de drugsoverlast in de wijk. Dit project is in 1999

gestart en in 2018 in stijl afgesloten met een gezamenlijk bezoek aan de tentoonstelling 'dealen met drugs' in het Maritiem Museum in Rotterdam. Het project is gestopt omdat partners zoals de politie en woningcorporatie steeds vaker afhaakten bij de wandelingen. Echter, bewoners willen zich nog steeds graag inzetten voor de drugsproblematiek en veiligheid in de wijk én het is nog steeds een belangrijk onderwerp voor de leefbaarheid van de wijk. Daarom wordt er samen met de Stadsmarinier (ambtenaar die direct onder de burgemeester valt en actief is in wijken waar de veiligheid aandacht vraagt) in 2019 een nieuw concept ontwikkelt.

Het Wijkpark en de zes bewonerswerkgroepen in 2018

Bewonerswerkgroep Wijktuin werkte met zo'n 16 bewoners aan het onderhoud in de Wijktuin. Dit is een tuin in het Wijkpark die bestaat uit bloemperken, rotstuin, moestuin, bessentuin, kruidentuin, pluktuin en een terras. Er zijn ook twee bijenkasten. In 2018 werd het tuingereedschap van deze werkgroep ook door andere actieve bewonerswerkgroepen in straten gebruikt.

Bewonerswerkgroep Theeterras bestond in 2018 uit twee vaste vrijwilligers die werden geholpen door vrijwilligers die de Wijktuin beheren. Het Theeterras bood in de zomerperiode gratis thee aan op een gezellig terras -met parasols- in de Wijktuin. Het theeterras vond vaak op woensdag en vrijdagmiddag plaats en werd gecombineerd met kinderactiviteiten of groenwandelingen. Regelmatig brachten ouderen van zorginstelling de Leeuwenhoek een bezoekje aan het terras.

Bewonerswerkgroep Kabouterpad bestond in 2018 uit zo'n tien bewoners en organiseerde in 2018 groene kinderactiviteiten. De kinderen maakten dankzij het Kabouterpad kennis met natuurlijke aspecten van hun omgeving. De activiteiten waren seizoensgebonden en omvatten onder andere: vogels voeren, bijen, tuintje zaaien en herfstbloemstukjes maken. Ruim 250 kinderen deden in 2018 mee met de verschillende activiteiten. De werkgroep werkte samen met de drie basisscholen in de wijk en het bewonersinitiatief Leeszaal West.

Werkgroep Dierenhof runde met twaalf bewoners het kinderboerderijtje in het park met schapen, geiten, kippen, konijnen, cavia's en een kat. Het is een plek in het park waar in het weekend en op feestdagen veel (groot)ouders met hun jonge (klein)kinderen samenkomen. Op doordeweekse dagen genieten alle passanten van de dieren. De aanwezigheid van de vrijwilligers in het Dierenhof droeg tevens bij aan het sociaal beheer en toezicht in het park. De gemeentelijke parkwachters werkten in 2018 mee aan het beheer van het Dierenhof.

Buiten Bewegen is een project waarbij bewoners met een vrijwillige begeleider samen buiten bewegen. In 2018 vonden twee kennismakingsbijeenkomsten plaats met jeu de boules, de sporttoestellen in het park en Qi Gong. Wekelijks kwamen bewoners in het Wijkpark samen om te bewegen. Van april tot en met oktober werd ook maandelijks een groenwandeling georganiseerd naar een ander groeninitiatief in de stad.

Bewonerswerkgroep Vrienden van het Wijkpark. Deze werkgroep bestaat uit zeven actieve bewoners die de ontwikkelingen in het Wijkpark nauw op de voet volgen, (ongevraagd) advies aan de gemeente geven over de inrichting en het beheer van het Wijkpark en de evenementen die in het park worden georganiseerd. Deze groep is ook aanspreekpunt voor vrijwilligersprojecten in het park.

Investeren in duurzaamheid: energie

De Aktiegroep heeft in 2018 de ambitie uitgesproken om van het Oude Westen een voorbeeldwijk te maken voor hoe de energietransitie van onderop vorm gegeven kan worden. In 2018 georganiseerde de Aktiegroep vier bijeenkomsten om een duurzaamheidsagenda op wijkniveau te formuleren en stappen te zetten in de realisatie ervan. De resultaten van deze bijeenkomsten zijn onder meer:

Pilot met tien Energiecoaches. In 2018 is bij de Aktiegroep gestart met een pilot van tien energiecoaches. Een energiecoach gaat bij bewoners op bezoek en geeft advies over mogelijkheden om energie te besparen en het belang van goed ventileren. De Aktiegroep stimuleert bewoners om mee te doen en brengt hen bij elkaar om samen te reflecteren en volgende stappen te zetten. Woningcorporatie Woonstad Rotterdam heeft de opleiding van de tien energiecoaches betaald en is nauw betrokken bij deze pilot. De opleiding werd gegeven door Stichting Energiebank.

Energie-coöperatie Oude Westen/Blijstroom. Onder de verbindende en initiërende kracht van de Aktiegroep het Oude Westen hebben bewoners zich georganiseerd in een energie-coöperatie die zich inzet voor collectieve zonnepanelen. Concreet is in 2018 het eerste grote dak gevonden waarop 160 zonnepanelen geplaatst kunnen worden. Iedereen met postcode 2013, 3014 en 3015 kan een paneeldeel kopen en zelf schone energie opwekken. Er is in 2018 een strategische alliantie aangegaan met de eerdere opgerichte energie-coöperatie Blijstroom zodat expertise en ervaring gedeeld kan worden. In 2018 hebben de Aktiegroep en Woonstad Rotterdam de gedeelde ambitie uitgesproken om in de komende jaren op zo veel mogelijk daken in de wijk zonnepanelen te gaan leggen.

De bewoners van de energie-coöperatie organiseren sinds het vierde kwartaal van 2018 **een wekelijks duurzaamheidspreekuur** op het Wijkplein van de Aktiegroep. Wijkbewoners kunnen langskomen met allerhande vragen én laten weten dat zij met bestaande werkgroepen mee willen doen of initiatief willen nemen voor een nieuw projectidee. Ook kunnen bewoners zich tijdens het spreekuur aanmelden voor een bezoek van een energiecoach, vergroeningsproject in hun straat en/of een aandeel in het collectieve zonnepanelen-dak.

In 2018 kreeg de vraag ‘hoe er voor te zorgen dat bewoners met een kleine beurs ook mee kunnen doen met de energietransitie’ op verschillende manieren aandacht. Zo vonden in 2018 de eerste gesprekken plaats met een groot particulier fonds om de collectieve zonnepanelen via een speciale constructie financieel toegankelijk te gaan maken voor bewoners met een kleine beurs.

Tevens is in het laatste kwartaal van 2018 een samenwerkingsproject tussen tien trainees van de gemeente Rotterdam en de Aktiegroep het Oude Westen tot stand gekomen. In 2019

gaan deze tien trainees samen met de Aktiegroep het Oude Westen een project ontwikkelen gericht op het verminderen van de energiearmoede in de wijk. Huishoudens die ten opzichte van hun inkomen een te hoge energierekening hebben en daardoor moeite hebben met het betalen van hun energierekening hebben te maken met energiearmoede.



Het eerste dak waar collectieve zonnepanelen geplaatst gaan worden

Vooruitkomen

De Aktiegroep heeft van oudsher oog voor de meest kwetsbare bewoners in de wijk en draagt op haar manier een steentje bij aan vraagstukken rond rondkomen en vooruitkomen. Hieronder de belangrijkste activiteiten die op dit terrein in 2018 plaatsvonden:

Ruilpunt Oude Westen. Het Ruilpunt is een kleine winkel in een hoekpand in het Oude Westen, vlakbij de Aktiegroep het Oude Westen. Het is een winkel zonder geld waar bewoners tweedehands spullen en diensten ruilen; deze worden betaald met punten. Het Ruilpunt functioneert onder de vlag van de Aktiegroep en werd in 2018 gerund door tien vrijwilligers die zelfstandig de winkel vijf dagen per week open houden. Zo'n 200 bewoners waren in 2018 ingeschreven en maakten regelmatig gebruik van de winkel.

De Huiswerkklas staat al 45 jaar symbool voor de zorg van de Aktiegroep voor de toekomst van de volgende generatie. Zij zijn een serieus alternatief voor de commerciële huiswerkbegeleiding die op de middelbare scholen wordt aangeboden. Jongeren krijgen voor 1 euro per week begeleiding en een rustige plek om te werken. Jaarlijks staan er bij de Huiswerkklas zo'n 90 jongeren ingeschreven. Bijna 20 vrijwilligers uit het onderwijs en het bedrijfsleven begeleiden dagelijks zo'n 25 jongeren. De Huiswerkklas is halverwege het jaar 2018 een zelfstandige stichting geworden om zelf haar eigen financiering te kunnen gaan regelen. In 2018 heeft de Huiswerkklas het Wijkplein dagelijks van 15.30 tot 18.00 uur gebruikt voor haar activiteiten.

Het Papierencafé is in 2018 opgezet. Het is een samenwerkingsverband met verschillende organisaties uit de wijk waaronder het Wijkpastoraat, de Krachtvrouwen (vrouwennetwerk in de wijk) en de welzijnsorganisatie Wmo radar. Tijdens het Papierencafé helpen bewoners elkaar met het invullen van allerlei formulieren. Het Papierencafé vindt op verschillende plekken in de wijk plaats waaronder iedere woensdagochtend op het Wijkplein. Overigens kunnen wijkbewoners ook op de andere dagen op het Wijkplein terecht met allerlei vragen en formulieren.

Mede dankzij inzet van deze organisaties en fondsen kon het Wijkplein haar deuren in 2018 open houden, kon de organisatie investeren in de transitie en konden de vele activiteiten uitgevoerd worden:

Gemeente Rotterdam, WaterSensitive Rotterdam, Woonstad Rotterdam, Stichting Doen, Fonds DBL, G.Ph. Verhagen-Stichting, Stichting Bevordering van Volkskracht, Sint Laurensfonds, Oranje Fonds, VSB Fonds, KNHM, Gemeentelijke gebiedscommissie Centrum, Energiecoöperatie Blijstroom, Wmo radar.

En natuurlijk was dit ook allemaal alleen mogelijk dankzij de investering van de vele vrijwillige uren van de vele wijkbewoners en betrokkenen.

3. Terugblik op het eerste veranderjaar

In 2017 heeft de gemeente Rotterdam besloten om de structurele subsidies voor bewonersorganisaties zoals de Aktiegroep stop te zetten. Het jaar 2018 was daarmee de start van een nieuwe fase voor de Aktiegroep het Oude Westen. Het was het eerste jaar waarin de Aktiegroep met gedeeltelijke financiële steun van de gemeente, nieuwe partnerschappen en financieringsbronnen moest gaan aanboren om het Wijkplein open te kunnen houden, de activiteiten en betekenis van de Aktiegroep te kunnen continueren en te innoveren. De Aktiegroep heeft in 2018 een eerste omslag gemaakt.

Toekomstplannen & nieuwe partners. Er vonden in 2018 meerdere bijeenkomsten plaats om na te denken over de toekomst van de Aktiegroep. Er zijn met elkaar toekomstplannen gemaakt en er zijn eerste contacten gelegd met potentiële partners. De Aktiegroep heeft in 2018 mogelijkheden gecreëerd om in een opdrachtgever-opdrachtnemersrol in co-creatie een aantal projecten van onderop uit te voeren ter verbetering van de wijk en positie van bewoners. Opdrachtgevers van de Aktiegroep het Oude Westen waren in 2018 de woningcorporatie Woonstad Rotterdam en WaterSensitive Rotterdam.

Fondsen aangeschreven. In 2018 heeft de Aktiegroep voor het eerst sinds jaren fondsen aangeschreven en dit is succesvol verlopen. Een aantal fondsen steunt het Wijkplein van de Aktiegroep in algemene zin en een aantal fondsen focust zich op het ondersteunen van de transitie. Ook heeft de Aktiegroep in 2018 succesvol fondsen aangeschreven voor een bijdrage voor 2019. Het fondsentraject is uitgevoerd in samenwerking met expert Tineke van der Burg. Met het VSB Fonds en de KNHM is in laatste kwartaal van 2018 de intentie uitgesproken om in 2019 een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan ten bate van de ontwikkeling en uitvoering van de toekomstplannen van de Aktiegroep.

Bewonersinitiatieven zijn in 2018 met succes bij de gebiedscommissie Centrum aangevraagd voor activiteiten van de Aktiegroep die in de jaren daarvoor door de structurele gemeentelijke subsidie gefinancierd werden.

Versterken bestuur. Het huidige bestuur realiseert zich dat versterking nodig is om de nieuwe opgaven te kunnen realiseren en heeft een nieuw profiel opgesteld voor het bestuur en de afzonderlijke bestuursleden.

Initiatiefgroep 'Vrienden van de Aktiegroep'. In 2018 is de initiatiefgroep 'Vrienden van de Aktiegroep' opgericht. Dit is een groep bewoners die een campagne heeft voorbereid die in januari 2019 is gestart. Het is een campagne gericht op het werven van Vrienden voor de Aktiegroep. Mensen kunnen als vriend kenbaar maken dat zij de Aktiegroep een warm hart toedragen en zij kunnen ook financieel bijdragen.

Huiswerkklas is in 2018 een zelfstandige stichting geworden. De Huiswerkklas functioneerde jarenlang onder de vleugels van de Aktiegroep en is in 2018 een aparte stichting geworden. Het personeel zal in 2019 in dienst van deze nieuwe Stichting komen. Het aantal personeelsleden van de Aktiegroep vermindert hierdoor alsook de daarbij behorende verantwoordelijkheden.

Het pand aan de Gaffelstraat. Het pand aan de Gaffelstraat is een oud klooster en de Aktiegroep huurt het van de gemeente Rotterdam. In 2018 organiseerde de Aktiegroep een opruimactie en een interne verhuizing. Hierdoor ontstond in de loop van 2018 op de eerste en tweede verdieping ruimte om verhuur aan derden mogelijk te maken. De gemeente Rotterdam vond dit echter te snel gaan (mede vanwege het recht op koop aan de huidige huurder in de toekomst). Desondanks heeft de Aktiegroep zich ingezet om in 2018 nieuwe bewegingen in het pand te stimuleren. Hieronder een aantal voorbeelden van groepen en partners die - naast de vele werkgroepen die zich inzetten voor wijkverbetering- het pand in 2018 hebben gebruikt:

- Het jonge startende architectenbureau Open Kaart is in 2018 in het pand gehuisvest en stelde in ruil daarvoor 80 uur inzet beschikbaar om te helpen bij het maken van de plannen voor het pand.
- Het architectuurfestival ZigZagCity is in het voorjaar tijdelijk gehuisvest in het pand.
- Medewerkers van WaterSensitive Rotterdam maakten in 2018 regelmatig gebruik van het pand, zo ook vrijwilligers die taallessen gaven, nailessen gaven, Turkse Volksdanslessen gaven, wijktheaterlessen gaven en zanglessen aan jongeren gaven met als doel hun zelfvertrouwen te vergroten.
- Ook zijn er in 2018 afspraken gemaakt ten bate van de huisvesting in 2019 van een nieuw bewonersinitiatief te weten de 'Kinderbibliotheek'.

De werkgroep pand is opgericht om na te denken over de toekomst van het pand in relatie tot de Aktiegroep. In 2018 organiseerde deze werkgroep een inspiratiebijeenkomst over de toekomst van het pand waarbij verschillende experts hun visie presenteerden. Zo presenteerden de initiatieven Verhalenhuis Belvedere, Buitenplaats Brienoord en het Wijkpaleis zich tijdens deze bijeenkomst.

Ook is een groepje betrokken bewoners in 2018 op excursie gegaan naar Delft om te leren van een soortgelijke ontwikkeling. In 2018 ontstond er stap voor stap een idee voor een toekomstconcept voor het pand waarbij duurzame wijkontwikkeling centraal komt te staan.

De werkgroep pand heeft in 2018 allerlei zaken over het pand uitgezocht zoals de VVE-constructie en de staat van het onderhoud. Eerste schetsen en begrotingen zijn gemaakt voor renovatie en mogelijke aanschaf van het pand. Uitwisseling met (bevriende) experts, een notaris en mogelijke financiers vonden plaats. Vanzelfsprekend werden regelmatig gesprekken hierover gevoerd met de gemeente Rotterdam.



De werkgroep Pand samen met belangstellende bewoners op bezoek in Delft bij een soortgelijke ontwikkeling om van elkaars praktijken te kunnen leren

4. Organisatie, samenwerkingsverbanden en financiën

Organisatie

De Aktiegroep het Oude Westen is een stichting. Het bestuur van de Stichting bestond in 2018 uit drie bestuursleden: Paul Claessens (voorzitter en bewoner uit de wijk), Wim Landvreugd (penningmeester en bewoner uit de wijk), Rob Meulen (secretaris en bewoner uit de wijk).

Het bestuur werkte onbezoldigd en liet zich in 2018 adviseren door een Raad van Advies en de Steungroep 2.0. De Steungroep 2.0. bestaat uit 15 tot 20 actieve bewoners die meedenken over het geheel én zich inzetten voor specifieke thema's en/of initiatieven in de wijk. De Raad van Advies bestond in 2018 uit de volgende mensen: Hans Hazenak (gepensioneerd stedenbouwkundige, gemeente Rotterdam), Ferry in 't Veld (nieuwe bewoner met eigen architectenbureau), Piet Huiskens (gepensioneerd procesbegeleider en bewoner), Piet Barendse (gepensioneerd organisatieadviseur en bewoner) en Els Desmet (mede initiatiefnemer Verhalenhuis Rotterdam, sociaal geograaf).

Het bestuur kwam tijdens het eerste deel van het jaar wekelijks samen en later werd dat tweewekelijks. Deze intensieve inzet was nodig gezien de uitdagingen waar de organisatie voor staat.

Er waren in 2018 twee betaalde professionals in 2018 dienst: Petra van den Berg voor 20 uur en Natalie Dupon voor 16 uur. Zij ondersteunden en coördineerden de vrijwilligers, stuurden nieuwe initiatieven aan, spoorden op wat er leeft in de wijk en vertaalden deze signalen naar concrete acties. Natalie Dupon richtte zich met name op de begeleiding van de 40 vrijwilligers die het beheer van het Wijkplein voor hun rekening namen. Ook begeleidde zij de werkgroep communicatie. De rol van Petra van den Berg was met name gericht op het ondersteunen van bewonerswerkgroepen die zich inzetten voor verbetering van de wijk. De vakkrachten werden betaald volgens de cao welzijn.

In 2018 heeft Tineke van der Burg opdracht gekregen om de Aktiegroep het Oude Westen en de Huiswerklas te steunen bij de fondsenwerving. Els Desmet heeft opdracht gekregen om de Aktiegroep te steunen bij de te maken omslag.

Samenwerkingsverbanden

De Aktiegroep werkte in 2018 samen met verschillende partners in de wijk waaronder de welzijnsorganisatie Wmo radar, de zorginstelling de Leeuwenhoek, de Turkse Stichting Akyazili, de ondernemersvereniging van de West-Kruiskade, Odeon, de woningbouwcorporatie Woonstad Rotterdam, de basisscholen, Stichting Verre Bergen Rotterdam, de Wijkpolitie, de Gemeentelijke gebiedscommissie Centrum en de verschillende diensten van de gemeente Rotterdam.

Ook het Wijkpastoraat en de vele plekken in de wijk die worden gerund door bewoners waaronder Leeszaal West, Speelcentrum Weena en de Krachtvrouwen zijn vanzelfsprekende samenwerkingspartners. De Aktiegroep nam in 2018 met enige regelmaat het initiatief om organisaties samen te brengen om uit te wisselen op een thema of met elkaar te werken aan het oplossen van gesignaleerde problemen.

Andere belangrijke samenwerkingspartners van de Aktiegroep waren in 2018 onder meer: de sociaal ondernemers Anne Witteveen, Wolbert van Dijk en Jasper van Lammeren, het Hoogheemraadschap, Stichting Energiebank, Stichting Vluchtelingenwerk, WaterSensitive Rotterdam en de Energiecoöperatie Blijstroom.

De Aktiegroep heeft een samenwerking met de scriptiewerkplaats van de Veldacademie Rotterdam. Studenten van de Erasmus Universiteit doen op allerlei plekken en bij organisaties in de stad onderzoek naar veerkracht. De Aktiegroep het Oude Westen maakt onderdeel uit van dit netwerk en in 2018 is er een student sociologie afgestudeerd op het transitieproces van de Aktiegroep het Oude Westen.

In 2018 is er een samenwerkingsverband met de Hogeschool Rotterdam aangegaan om in 2019 samen met de gemeente en de woningbouwcorporatie een aantal projecten met studenten in de wijk te gaan doen. Ook zijn er afspraken gemaakt ten bate van een samenwerking met tien trainees van de gemeente Rotterdam.

Financiën

Onze begroting voor het openstellen van het Wijkplein en het faciliteren van de vele vrijwilligers die de wijk veerkrachtiger maken, hebben we in 2018 dankzij een mix van financieringsbronnen kunnen dekken. Met andere woorden: in 2018 is de Aktiegroep erin geslaagd om met behulp van betaalde opdrachten, een algemene gemeentelijke subsidie, een gemeentelijke projectsubsidie, de indiende bewonersinitiatieven bij de gebiedscommissie en de ondersteuning van fondsen een mooi programma neer te zetten en tegelijkertijd stap voor stap en al lerende te werken aan het realiseren van een nieuwe werkwijze en een duurzaam toekomstplan.